

IN 9 STAPPEN VAN ARCHEOLOGIE NAAR PUBLIEK

Stappenplan met inspiratie en tips voor het opzetten van een archeologische activiteit.

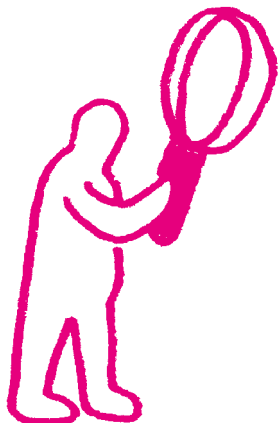

nationale
**ARCHEO
LOGIE** dagen

INITIATIEF ZOEKT NEMER

STAP 1. PLAN VAN AANPAK

Mede dankzij de enorme inzet en kennis van vrijwilligers en amateurarcheologen wordt archeologie steeds zichtbaarder in onze samenleving. Deze sheets inspireren je bij het organiseren van een geslaagde activiteit. Zo maken we samen archeologie beleefbaar voor publiek!

Een goed idee krijgt vorm met een goed stappenplan. Onderstaande timeline geeft aan wat er allemaal komt kijken bij het organiseren van een activiteit.

GOUDEN TIP

Maak een Facebook- of Whatsappgroep aan binnen je organisatie om met elkaar te communiceren

TOOL

Bekijk de NAD-activiteiten van afgelopen jaar op: archeologiedagen.nl/programma.

TIMELINE

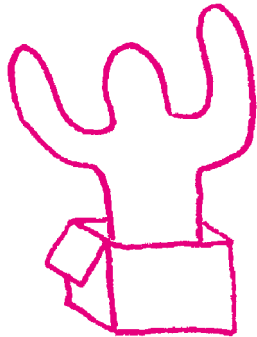
- Brainstormen
- Samenwerkingspartners vinden
- Financiering regelen
- Locatie vinden
- Communicatie
- Pers
- Activiteit bij Archeologiedagen aanmelden en materialen aanvragen

NA BRAINSTORM KOMT ZONNESCHIJN!

STAP 2. BRAINSTORM

Nu begint het creatieve proces van het brainstormen. Let op: hoe effectiever je je brainstorm aanpakt, hoe beter de resultaten zijn. Daarom helpen we je een eindje op weg. Allereerst, voor het bedenken van een activiteit zijn twee dingen van belang:

1. Wat heb je al liggen?
2. Wie is je doelgroep?

Houd hierbij als 'briefing' in gedachten: 'De bezoeker kruipt in de huid van de archeoloog'. Het mysterie en de spanning van iets ontdekken, dát is wat mensen aantrekt in de archeologie!

INSPIRATIE

- Check bij de gemeente of regio-archeoloog of er een opgraving open ligt in de buurt. Of wek een reeds gesloten opgraving tot leven d.m.v. re-enactors of een rondleiding met foto's en plattegronden.
- Houd een 'opgraving' in je achtertuin of bij lokale bewoners in de achtertuin (informeer bij de gemeente naar de regels).
- Vraag bij de gemeente of het provinciale erfgoedhuis een overzicht van alle bestaande fiets- en wandelroutes langs archeologische vindplaatsen en monumenten.

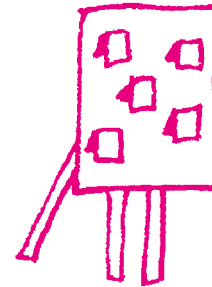
GOUDEN TIPS

- Uit ons publieksonderzoek blijkt dat archeologie voor velen nieuw is en dat mensen vooral geïnteresseerd zijn in hun eigen, lokale geschiedenis. Dus houd daar rekening mee!
- Laat de bezoekers niet alleen bekijken, maar ook voelen, proeven, ruiken, uitproberen, kortom... beleven!

Als je hebt bepaald wat er al is aan materiaal en wie je doelgroep(en) is (zijn), helpen deze tips om zo effectief mogelijk te brainstormen:

- Vertaal je onderwerp, doelgroep en de briefing naar één eenvoudige vraag. Hoe concreter je vraag, hoe concreter de ideeën.
- Begin de brainstorm met z'n allen en verzamel alle ideeën op post-its. Splits je daarna op in groepjes van twee om de ideeën te bespreken.
- Heb je meerdere doelgroepen? Houd dan één brainstormsessie per doelgroep.

TOOLS

- Bekijk ons publieksonderzoek op: archeologieleeft.nl/publieksonderzoek.
- Doe meer out-of-the-box inspiratie op door een kijkje te nemen op: archeologieleeft.nl/archeosuccessen.

Werk samen met instellingen binnen én buiten de archeologie. Zo kun je niet alleen meer organiseren, maar ook een breder publiek en meer media bereiken. Daarbij is het ook een stuk leuker!

Archeologische depots en bedrijven, erfgoedhuizen, bibliotheken en scholen zijn geschikte samenwerkingspartners. Maar heb je wel eens gedacht aan de plaatselijke muziekschool, toneelvereniging, horecagelegenheid of een spoken word-organisatie? Zij kunnen ervoor zorgen dat het publiek jouw activiteit niet alleen bezoekt, maar ook beleeft!

INSPIRATIE

- Maak een historisch gerecht i.s.m. een lokale horecagelegenheid.
- Maak samen met de lokale toneelgroep een toneelstuk over de geschiedenis van jouw dorp/stad.
- Vraag de lokale bakker brood naar middeleeuws recept te verkopen.
- Houd een historische modeshow in een kledingwinkel.
- Kom een nachtje slapen als burgemeester in het gemeentehuis anno 1600.

GOUDEN TIP

Maak een Facebook groep aan met andere organisaties en wissel tips & diensten uit.

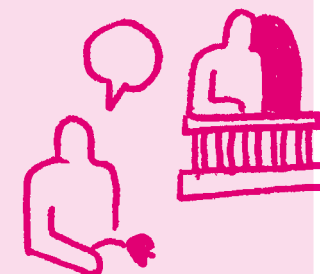
Strategische partners kunnen helpen bij een tekort aan (materiële) middelen. Als dit bij jou het geval is, volg dan onderstaande actiepunten:

1. Bepaal waarbij je hulp kunt gebruiken (bijv. mankracht, budget, materialen of locatie).
2. Bedenk per punt samenwerkingspartners die kunnen helpen (zie 'Tools').
3. Bedenk voordat je je partners benadert: What's in it for them?
4. Maak duidelijke afspraken. Schrijf ze op!
5. Vraag je partners de activiteit ook in hun kringen en op social media te verspreiden.

TOOLS

- Lijst met contactgegevens van AWN-verenigingen: awn-archeologie.nl/afdelingen.
- Kijk op archeologieleeft.nl/vraag-en-aanbod voor een overzicht van bedrijven en mensen om mee samen te werken.
- Mail naar info@archeologiedagen.nl voor hulp bij het vinden van een partner.

MET/ZONDER GELD TOCH EEN HELD

STAP 4. FINANCIERING

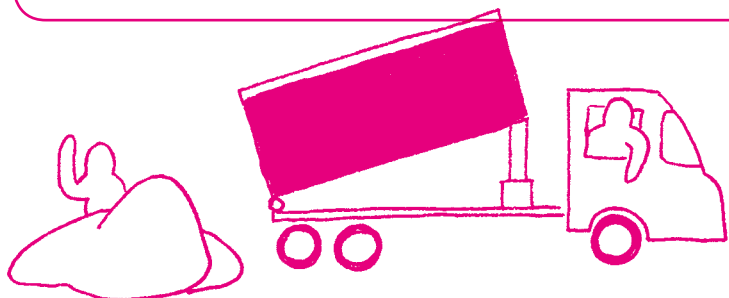

De ervaring leert dat je veel kan organiseren met gesloten beurs. Zo kan samenwerken met partners al veel kosten schelen (zie sheet 'Samenwerken'). Voor andere zaken is het soms nodig op zoek te gaan naar financiering.

AWNers kunnen bij de penningmeester van de AWN informeren of er voor activiteiten tijdens de Archeologiedagen budget beschikbaar is. Indien dit het geval is, vraag het budget dan uiterlijk 2 weken voor je activiteit aan. Zie 'Tools'.

INSPIRATIE

- Nodig een klas uit van de plaatselijke basisschool en kijk of er moeders/vaders zijn van leerlingen die eventueel zouden willen helpen.
- In Engeland al heel populair in de archeologische wereld: crowdfunding. Als je een bijzondere activiteit organiseert, kun je kijken of je een lokale crowdfundingactie kan doen waarbij je vraagt bewoners uit de omgeving een kleine bijdrage te donezen voor je activiteit. Bedenk wat ze ervoor terug kunnen krijgen! Of maak gebruik van een bestaand crowdfundingplatform als www.voorjebuurt.nl

GOUDEN TIP

Sommige provincies hebben subsidies op het gebied van archeologie en publiek. Kijk of jouw activiteit in aanmerking komt voor subsidie. Let op: doe dit tijdig. Houd rekening met een aanvraagperiode van 3-4 maanden voor je activiteit. Daarnaast zijn er tal van andere organisaties die subsidies aanbieden (zie 'Tools').

Heb je ook al aan lokale sponsoring gedacht? Zeker als er veel publiek op je activiteit afkomt, zou dit interessant kunnen zijn voor een sponsor! Dit zijn zaken die een sponsor eventueel kan verzorgen:

- Partytent voor een buitenactiviteit.
- Gereedschap zoals troffels of metaaldetectoren voor bij een opgraving.
- Zand van de plaatselijke aannemer voor in de zandbak of -tafel.

Het meeste succes heb je bij lokale ondernemers. Lokale banken willen soms financieel sponsoren. Kijk wie er allemaal bij jou in de buurt zitten!

TOOLS

- Harmen Spreen (penningmeester van de AWN) is te bereiken via pm@awn-archeologie.nl.
- Kijk op archeologieleeft.nl/subsidies-fondsen voor meer subsidiemogelijkheden voor jouw activiteit.

JONG GELEERD, OUD GEDAAN

STAP 5. KINDEREN & JONGEREN

Jongeren worden vaak gezien als één (moeilijk te bereiken) doelgroep. Dat is vaak waar het al mis gaat: een kind van zeven vindt iets anders leuk dan een kind van dertien. N.a.v. ons jongerenonderzoek raden wij aan jongeren te verdelen in drie groepen:

1. Kinderen (< ± 12 jaar)
2. Jongeren uit de onderbouw (± 12-15 jaar)
3. Jongeren uit de bovenbouw (± 15-18 jaar)

INSPIRATIE

- Benader geschiedenisdocenten om archeologie te behandelen in de klas en met de leerlingen naar je activiteit te komen.
- Draai filmfragmenten van 'Indiana Jones' of 'Tomb Raider' en gebruik ze als insteek om te vertellen over de 'echte' archeoloog.
- Laat jouw archeologische verhaal naspelen door een schoolklas.
- Koppel je activiteit aan iets waarbij jongeren hun telefoon kunnen gebruiken. Tijdens de Archeologiedagen in 2016 liet Universiteit Leiden jongeren zoeken naar Pokémons tijdens een stadswandeling.

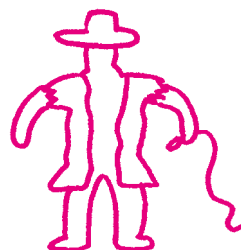
GOUDEN TIPS

- Kinderen willen vaak 'groter' zijn dan ze zijn, dus leg de lat nèt iets hoger dan ze gewend zijn!
- Jongeren zijn gek op nieuwe media. Misschien is er een mogelijkheid om VR-reality in te zetten tijdens je activiteit?

Kinderen worden blij van een zandbak met (verstopte) vondsten en andere spelletjes. Geef ze een 'archeologen-certificaat' (zie 'Tools' rechtsonder)!

Jongeren uit de onder- en bovenbouw worden, zo bleek uit het onderzoek, ook enthousiast van archeologie. Maar dat geldt alleen als het aansluit bij hun belevingswereld.

Kinderen en jongeren vinden het verhaal áchter de vondst interessanter dan de vondsten zelf. Vooral het reconstrueren van mensen uit het verleden, zoals het meisje van Yde, vinden ze boeiend. Schedels en skeletten zijn cool! De minste interesse van kinderen en jongeren gaat uit naar o.a. scherven, potten, stenen, gereedschappen en beelden.

TOOLS

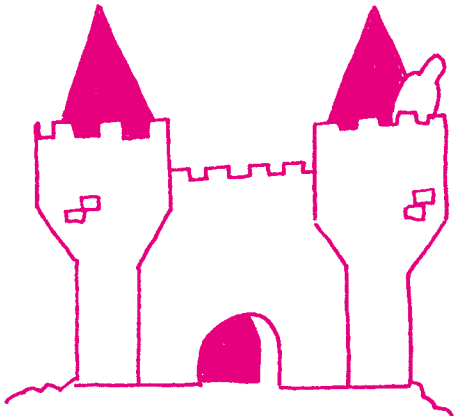
- Bekijk het gehele jongerenonderzoek op archeologieleeft.nl/jongerenonderzoek. Hier vind je ook het 'archeologencertificaat' dat je kunt uitprinten.
- Download archeologische lespakketten op archeologieopschool.nl

LIEUX DE MÉMOIRE

STAP 6. LOCATIE

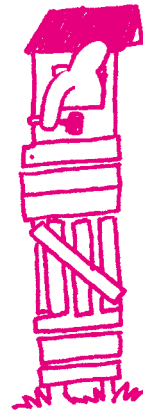

De locatie van je activiteit kan zo veel meer zijn dan alleen accommodatie. Heb je wel eens nagedacht over je locatie als middel om publiek te trekken? Want met een bijzondere locatie kun je archeologie naar de mensen brengen, in plaats van andersom (zoals meestal gebeurt).

Hieronder vind je inspiratievoorbeelden van archeologische activiteiten op bijzondere locaties:

INSPIRATIE

- Houd een 'pop-up' activiteit in een leegstaand winkelpand in een drukke winkelstraat. Neem hiervoor contact op met jouw gemeente of met de winkelier.
- Benader de lokale manege en bied een 'archeologische' riddertocht voor kinderen aan.
- Kijk of je samen met de gemeente in de plaatselijke speeltuin een activiteit 'hutten bouwen' kan organiseren. Maar dan wel 'archeologische' hutten! Laat kinderen al bouwend leren hoe huizen er in de prehistorie uitzagen.

GOUDEN TIP

Stippel met andere organisaties in de buurt een route tussen jullie activiteiten uit, print deze kaart en deel uit onder bezoekers. Geef mensen een stempelkaart, waarmee ze een cadeautje krijgen als ze alle locaties hebben afgestempeld!

NAAR BUITEN

Kun je geen (geschikte) locatie vinden? Het ontbreken van een locatie hoeft je niet tegen te houden een activiteit te organiseren. De makkelijkste oplossing is het organiseren van een buitenactiviteit, zoals een wandeling of fietstocht langs archeologische vindplaatsen in de omgeving. Gebruik hierbij foto's en oude plattegronden om het verleden tot leven te laten komen.

Of wat dacht je van een archeologische grot- of kunstwandeling? Maak gebruik van wat er in de omgeving voorhanden is!

TOOL

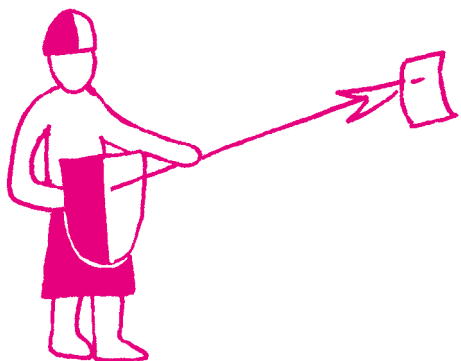
Kijk op archeologieleeft.nl/archeosuccessen voor meer inspiratie over activiteiten op bijzondere locaties.

COMMUNICEREN KUN JE LEREN

STAP 7. COMMUNICATIE

Communicatie kan je activiteit maken of breken. En het leuke is, je kunt het leren! Goede communicatie vergt enige inspanning: van het bedenken van een titel voor je activiteit... tot het benaderen van pers (hier hebben we een aparte sheet aan gewijd, zie 'Pers'). Een goede titel spreekt tot de verbeelding:

- 'Dineren met de Romeinen' (i.p.v. 'Kom Romeinse scherven uitzoeken')
- 'Reis terug in de tijd' (i.p.v. 'Lezing over de Middeleeuwen')

Minstens even belangrijk zijn goede foto's. Zorg dat deze van hoge resolutie zijn. Als je geen foto hebt, gebruik dan een algemene archeologie foto. Via Google Afbeeldingen > Tools > Gebruiksrechten kun je op rechtenvrije foto's zoeken.

INSPIRATIE

- Verspreid flyers bij culturele instellingen/ verenigingen. Op de dag zelf kun je bijv. een flyerende Romein inzetten. Publiek gegarandeerd!
- Zet een bijzondere vondst uit je museum of tentoonstelling al vòòr je activiteit plaatsvindt in de schijnwerpers in je communicatie.

GOUDEN TIP

Geef in je communicatie aan wat zo bijzonder is aan je activiteit. Mensen mogen achter deuren kijken die normaal gesloten blijven. Gebruik dat! Een thema bedenken voor de activiteit werkt communicatief ook goed (bijv. 'Archeologie van de Tweede Wereldoorlog' of 'Archeoloog voor een dag').

SOCIAL MEDIA

Facebook kun je gebruiken om je activiteit als evenement te delen. Doe dit ± 2 weken van tevoren (kijk voor een uitgebreide uitleg op facebook.com/help > Facebook gebruiken > Evenementen):

1. Maak een FB evenement aan voor je activiteit en nodig je vrienden uit.
2. Vraag aan vrienden én samenwerkingspartners om het evenement op FB te delen.
3. Als je op FB op 'archeologie' zoekt, vind je groepspagina's waarin je je activiteit kunt delen.

Twitter is vooral tijdens je activiteit effectief. Zorg ervoor dat je [@Archeodagen](#) en [#archeodagen](#) in je tweet vermeldt om gevonden en geretweet te worden.

TOOLS

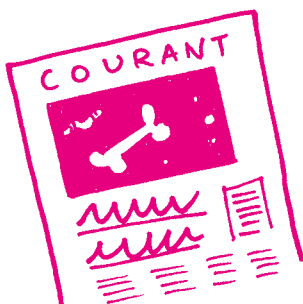
- Gebruik onze postertool om je eigen flyer en/of poster te ontwerpen via archeologiedagen.nl/deelnemen.
- Kijk op archeologieleeft.nl/archeosuccessen voor meer inspiratievoorbeelden van innovatieve communicatie.

VER(S) VAN DE PERS?

STAP 8. PERS

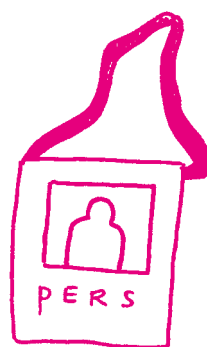
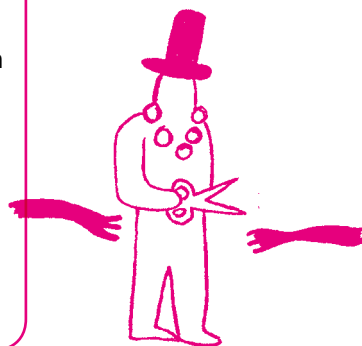
Stichting Nationale Archeologiedagen draagt zorg voor het bereiken van de landelijke pers. De provinciale en lokale pers kun je zelf benaderen. Waar moet je op letten?

Let op dat er verschillende deadlines bestaan voor verschillende media. Tijdschriften maken zo'n 3 maanden van tevoren hun teksten op, terwijl je de plaatselijke kranten het beste vijf à zes werkdagen voor je activiteit een persbericht kunt sturen. Voor internetberichten geldt een last minute deadline (zie 'Tools').

De kans dat er in de pers aandacht wordt besteed aan je activiteit is groter als je voor een origineel programma zorgt. Doe hieronder inspiratie op:

INSPIRATIE

- Nodig de wethouder of burgemeester uit om jouw activiteit te openen.
- Benader een lokale organisatie (bijv. een boekhandel) om een etalage in te richten of een winactie op te zetten. Denk aan een archeologische bakwedstrijd of archeologisch potten bakken.
- Schakel een kinderpersbureau in of laat een 'juniorgids' rondleiden.

1. Begin met een stippellijn en 'PERSBERICHT'.
2. Een goede titel: geef in één pakkende zin aan waar je persbericht over gaat.
3. Een dikgedrukte intro: hierin staat het wie, wat, waar, wanneer en/of waarom van de activiteit.
4. Na intro: ga dieper in op details van de activiteit en voeg info toe om nieuwsgierigheid op te wekken (licht bijv. een bijzonder object uit jouw collectie uit).
5. Eindig met een stippellijn en 'EINDE PERSBERICHT'.
6. Zet je contactgegevens eronder.

TOOL

Kijk op archeologieleeft.nl/pers voor een overzicht van persdeadlines, -tips en -trucs. Hier is ook een template te vinden dat je kunt gebruiken bij het maken van een eigen persbericht.

CHECK, CHECK, DUBBELCHECK

STAP 9. ACTIVITEIT

Heb je aan deze laatste checkpunten (vòòr, tijdens en na je activiteit) gedacht?

VOOR de activiteit:

- Meld je activiteit op archeologiedagen.nl aan vòòr 1 oktober.
- Heb je genoeg mensen om je activiteiten te begeleiden? Zorg voor reserves! Informeer indien nodig bij een andere AWN-groep om te helpen.
- Geef bij een opgraving aan of de bezoeker zijn vondst mag houden. Voorkom teleurstelling.
- Denk van tevoren na over parkeergelegenheid, toiletvoorzieningen en iets te eten en/of drinken (vooral bij opgravingen op locatie).
- Is er overlast voor omwonenden? Licht ze in!

Het is aan te raden een draaiboek voor de dag zelf te maken met daarin alle verantwoordelijkheden, de bijbehorende taken en wie wat doet (zie 'Tools').

INSPIRATIE

- Gebruik beeldmateriaal van oude opgravingen, nieuwsitems over lokale vondsten of documentaires en/of films over archeologie als aanvulling op je activiteit.
- Bedenk een leuke give-away om aan mensen mee te geven. Neem iets wat iedereen kan gebruiken, zoals bedrukte pennen, fietsbellen of zadelhoesjes.

GOUDEN TIP

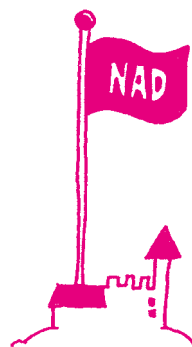
Tijdens ons publieksonderzoek bleek dat maar liefst 86% van de NAD-bezoekers 'meer' wilde; meer uitleg, meer vondsten, meer achtergrondinformatie, meer variatie aan activiteiten, meer zelf doen!

TIJDENS de activiteit:

- Heet de bezoeker bij aankomst welkom en vertel wat er te doen is. Eventueel kun je informatie over de activiteit op papier meegeven.
- Denk aan een intekenlijst waarop deelnemers hun mailadres kunnen achterlaten (ook om nieuwsbrieven na te sturen!).

NA je activiteit:

- Houd een evaluatie! Dit punt wordt vaak overgeslagen, maar een goede evaluatie is vaak het halve werk voor volgend jaar. Wat ging goed en wat ging fout? Schrijf het op!

Nu ben je er klaar voor! Tot slot het belangrijkste... VEEL PLEZIER!

TOOLS

- Hesjes, vlaggen en posters kun je aanvragen tijdens het aanmelden van je activiteit via archeologiedagen.nl/deelnemen. Deze ontvang je in de laatste twee weken voor de Archeologiedagen.
- Een draaiboektemplate vind je op archeologieleeft.nl/stapenplan.
- AWN heeft zelf ook give-aways. Die zijn bij de afdelingen aanwezig of kunnen worden opgevraagd via prcommunicatie@awn-archeologie.nl

